

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
SALGÓTARJÁN
Salgó-u. 431. sz.

Felelős szerk.:
Korom György.

A MUNKA

Előfizetési árak:
Negyedévre 2000 K.
Égyes szám 200 K.

Megjelenik minden
szombaton.

Társadalmi és politikai hetilap.

Városi közkórházat!

A trianoni határok életünk, lényegtartásunk minden kicsiny momentumát befolyásolják. Ugy ráunk nehezednek ennek a kis határszéli városnak a mellére, hogy alig tud lélegzeni. Minden berendezkedésünk, amely e vidék föld és néprajzi helyzetére, sajátosságára épült, új elhelyezést, új felépítést kíván. Új irányokat kíván ez a lelkeket nevelő, lelkeket ébrentartó iskoláktól a legelenebb anyagi, testi szükségletekig.

Ezek között az új szükségletek között kívánczok tollunkra Salgótarjánnak egy régi, régi óhaja: egy városi közkórház.

A trianoni határok előtt közelünkben fekvő Losonc, új, modern berendezésű közkórházával, de most elszakítva a legközelebbi Pásztón van, amely azonban koránt sincs berendezve oly nagy és távol fekvő vidék kórházi ellátására, mint amelyet most kénytelen kiszolgálni. Hiába vannak városunkban a nagyobb vállalatoknak mintaszerű körtermei járványépületekkel felszerelve, élükön a legkülönbb orvosi erőkkel, ezek mégiscsak elsősorban saját vállalatbellekkel törődnek s az egyéb polgárokat csak a férőhely arányában vagy esetleg egyáltalán nem veszik fel!

A hely szűk volna megakadályoz, hogy részletes, számszerű adatokkal foglalkozunk, csak arra akarunk rámutatni, hogy Salgótarján izzig-ig ipari göcpoint a sérülések és egyes iparágak speciális betegségei is göcpointja. A járványok jóformán sohasem fogynak ki, sőt a nehéz lakásvi-szonyok, az eléggé elhanyagolt építkezési állapotok ebben egyelőre javulással sem igen kecsegtetnek. Már pedig ezek ellen küzdeni, ezeket legyűrni véleményünk szerint csak egy kellő nagysággal, kellő berendezéssel és kellő vezetéssel bíró közkórház tudná!

A nemzetgyűlés augusztus 24-iki ülésén Győrki Inre határozati javaslatára a lakás-építő törvényben biztosították a népházak, kórházak, munkásbлизителі pénztárak felépítéséhez szükséges építési hitelt. Kézenfekvő volna városunk vezetésének ez irányban sürgősen orientálódni és a szükséges felhatalmazások megszerzése után a megfelelő lépéseket megtenni.

Orvosi testületünk hál' Istennek erősen gyarapodott tisztán magángyógyorlatot folytató orvosokkal is. Ők legjobban tudják és érzik, hogy a kórház mennyire szükséges, mennyire nélkülözhetetlen! Emeljük föl ők is ez irányban szavukat, ők, akik az emberek testi nyomorúságát nap-nap mellett látják a maguk borzalmas meztelenségében. Amint a nemzetek, országok kulturáját az analfabéták számával szokták kifejezni, amiket viszont az iskolák száma és a tanévek értéke befolyásol — úgy a nemzetek, népek egészségi állapotát, friss erejét a beteg emberek száma mutatja, amit viszont a kórházak mennyisége és az orvosok önfeláldo-

zása, tudása tud emelni vagy korlátozni. Ha tehát Salgótarjánért — mint iskolákkal bőven ellátott városért, kulturát termő helyért harcolunk, azt sem akarjuk elhallgatni, hogy kellő egészségügyi berendezések hiányában az iskolák gyermekei elbete-

gesedhetnek, elcsenevészedhetnek. Fogjon tehát össze minden tengező, hogy most a kedvező alkalmat megragadva felépíthessük Salgótarján egyik legszebb s legemberbaráti épületét: a városi közkórházat!

Sz. I.

A salgótarjáni főgimnázium megnyitása.

A salgótarjáni főgimnázium megvalósult. A Felügyelő Bizottság akadályt nem ismerő fáradozásai után elkészült az intézet épülete. Megvalósztatott a tanári kara is s hűlfőn az állami gimnáziumok tanterve alapján megkezdődnek az előadások.

Az intézet, bár két baraképületből van alakítva, modern, szépen berendezett épület. Vízvezetékkel van felszerelve s tágas, nagy udvarral körülvéve. A padok helyett az angol iskolák mintájára keskeny asztalok vannak és székeken ülnek a növendékek. Az intézetnek 10 tanterme, 4 szertárhelyisége, 1 tanáriszobája és 1 irodahelyisége van. A buforzat új és igazán kellemes hatással van a szemléltető. Meglátszik az egész berendezésen, hogy az intézetet gyámmolító három nagy társulat: a Salgótarjáni Köszénbánya, a Rimamurányi Vasmű és az Északmagyarországi Köszénbánya r. l. vezérigazgatósága mélyen átérezett szeretettel iparkodik alkalmazottai gyermekeinek iskolázatásáról gondoskodni.

A kultúra fejlesztése, a középfokú iskoláztatás lehetővé tétele Salgótarjánban: tagadhatatlanul igen nagy érdeme e három nagy vállalat vezérigazgatóságának s mély hálára kötelezte le ezzel maga iránt sok aggódó szülő szívét. E nemes és nagyjelentőségű cselekedetük után bizonyára nem állnak meg a féluton, hanem továbbra is fogják támogatni az intézetet fejlődésében ép oly mértékben, mint eddig.

Különösen most, a közel jövőben, fog ki-domborodni a gimnázium igazi jelentősége,

amikor a nemzetgyűlés letárgyalja az új iskolatípust s Salgótarján az első között lesz az országban, ahol a bányatársulatok nagylélekségéből megszületik a legelső realgimnázium.

Az intézetben különben is érvényre jut már a modern iskolatípus, mert már az I. osztálytól kezdve tanulják a növendékek a latin mellett a német nyelvet is, a III. osztálytól kezdve pedig a franciát. Ezért van a gimnáziumnak francia szakos tanára is.

A felvételi vizsgálatok az I. osztályba már 6-án megtörténtek. Az intézet ünnepélyes megnyitása 8-án d. e. 10 órakor lesz. Előtte a növendékek istentiszteletre mennek hitfelekezeteik templomába.

A gimnázium tanári kara 8 tagból áll: igazgatója dr. Szabó Lajos. Az I. oszt. főnöke Molnár László, a II. oszt. főnöke dr. Dornay Béla, a III. oszt. főnöke dr. Almai Irén, a IV. oszt. főnöke dr. Czibusz Endre, az V. oszt. főnöke Perényi Erzsébet, a VI. oszt. főnöke Szöllősy Károly. Rajztanár Fayl Frigyes. Egy számtan-fizika szakos tanári állás még betöltetlen, mert a megválasztott tanár családi okok miatt állását nem foglalta el. Erre az állásra most van a pályázat kiírva. A tanári kar valamennyi tagja mind gimnáziumokban működött, kiváló képesítésű tanerő, akik lelkes buzgalommal fognak hozzá az új intézet felvirágoztatásához.

Egy új kultúrlendület van itt közvetlenül a határ mentén. A magyar génusz és magyar tudomány egy új végvára van emelkedőben! Szép jövőt jósolunk ennek az intézetnek!

Hiszek egy Istenben!
Hiszek egy hazában!

Hiszek egy isteni örök igazságban!
Hiszek Magyarország feltámadásában!

Kongresszus.

A ker. soc. vasmunkások orsz. kongresszust tartottak Budapesten, amelyen több külföldi munkászervező vett részt. Az immár elviselhetetlen drágaság, a becsületes munkának teljes ignorálása a végső fokozta a dolgozók elkeseredését. A türelem teljesen elfogyott s a legelszántabb harcot indították meg jogos sérelmeik orvoslása érdekében.

A legerősebb mozgalmat indították meg a nyugdíjnak országosítása és annak aranyparításra való felemelése érdekében.

Követelik a munkabérmegállapító bizottság megeremtését és az index rendszer behozatalát.

Követelik az aranyparítás és két hetenkénti fizetést. A legfelháborítóbb a teljesen öletszerűen és egyoldalúan megállapított fizetesaránytalanság, amely ma létezik. Vannak osztályok, ahol az aranyparitást messze felülmúlja a jövedelem. — Az

örült kapzsiság teljesen elvakítja az intéző köröket.

Hosszú esztendei becsületes munka után követelik a fizetési szabadságot évenként.

Határozatilag elfogadták, hogy bárki lép a szakszervezetbe, aki eddig a betegségyelzót másított, fizette is be, ugyanolyan elbánás alá esik, mintha a ker. soc. szakszervezetbe fizette volna azt.

Több apró egészségügyi és gazdasági sérelmet tárgyalt még a nagygyűlés.

Az országos kongresszus programja és hangja olyan volt, amely a más szervezethez és egyesületekhez tartozó aggály és karral dolgozó munkások nagy részének szolidaritását is megnyerte.

Városunkból az orsz. gyűlésen Válczy testvér vett részt, a ker. soc. szakszervezet és a tulajdoni részben még szervezetlen, de velük együtt érző dolgozók megbízásából.

A kommunizmus különféle fajai.

Irta: ANGVAL GÉZA.
IV.

Községi vagy tartományi kommunizmus.

A községi kommunizmus főszozólója Menger Antal. Ezen kommunizmus faj abban különbözik a francia kommunizmustól, melyet az anarchizmus közé soroltunk, hogy a községi kommunizmus nem ellensége az államnak, legalább egyelőre nem az. Az állam gépezetét fenn akarja tartani, míg a francia kommunizmus csak politikailag független községeket ismer, de államot nem. A községi kommunizmus a gazdaságilag önálló és többé-kevésbé független községeket harcol. A községek ez szerint mint önálló egyedek és mint a termelő eszközök tulajdonosai szerepelnek.

Bár a községek gazdaságilag önállóak volna, mégsem lennének teljesen függetlenek még gazdaságilag sem egymástól, mivel az áru és csereforgalom az egyes községek között fenállana. Sőt Menger szerint a pénz is megmaradna az egyes gazdaságilag önálló községek között, mint értékmérő eszköz s a forgalmat a kereslet és kínálat szabályozná.

Egyszóval minden község gazdaságilag úgy szerepelne mint egy-egy államocská. Azonban politikailag valamennyi község az állam fenntartása és ellenőrzése alatt állana.

Minthogy pedig államot elképzelni bajos közös ügyek nélkül, ezért ezek a gazdaságilag önálló községek is mivel az állam ellenőrzése alatt állának, kellene hogy közös ügyekkel és közös javakkal bírjanak és pedig annyiban, amennyiben erre minden községnek mulhatatlan szüksége volna, mint pl. közös posta, vasút, távolíró, távolbeszélő stb.-vel.

Már most, ami az emberek életmódját illeti, tudni kell, hogy az ilyen kommunista községekben mindenki munkára lenne kötelezve, melynek ellenében számíthatna aztán az eltartásra. Az egyes községek szabályoznák a munkaidőt, kiosztanák egyeseknek az elvégzendő munkát és a szükséglet szerint részesítenék a község tagjait is a közszükségleti cikkekben. Magasabb élvezeti cikkekben és javakban csak azok részesülnek, akik többet dolgoznak. Röviden így festene az élet a kommunista községekben.

De már maga Menger bevallotta, hogy ő a községi kommunizmust csak mint átmeneti állapotot gondolja. A távol jövőben ő egy más, magasabb társadalmi rendet vált elképzelni, melyben már teljesen egyenlő-jögu testvérek lennének csak, kik egymással szövetségben élnének minden gazdasági és politikai ellentét kizárásával.

Legfőbb hibája a községi kommunizmusnak, hogy az embert szabadságában korlátozza. A kommunista község minden tagja rabszolga. Nincs pályaválasztás, munkakörválasztás. Más jelölő ki a munkateret és munkát. A munka elvégzése után sem részesül az egyén teljesen munkája gyümölcsében, csak a szükség szerint.

Magasabb igényekre és élvezetekre csak akkor tarthat számot az ember, ha többet dolgozik és akkor is csak úgy, ha már mindenki legszükségesebb igénye ki lett elégítve.

Nincs tulajdonjog csak a haszonélvezeti dolgok felett s még azt sem kapja az ember munkája jutalma gyanánt és a végzett munka arányában, de a szükséglet szerint. Így kivész az emberekből a munkakedv. A munkakényszerben pedig nincs köszönet.

A községi kommunizmus sem tudja megszüntetni a gazdasági zavarokat, melyek a szabad verseny következtében előállhatnak. Mert a gazdasági zavarokat csak az állam szüntetheti meg, ha beleavatkozik a termelés rendjébe s mindenképpen kijelöli a termelés nemét, mennyiségét stb. . . . Igen, de ekkor már meg is szűnt a községi kommunizmus.

Továbbá, ha az emberek a szabad költözködési jogukban nincsenek korlátozva, úgy egyes községek elnéplelennének, míg mások, ha jobb a gazdasági helyzet tulbepépesednek. Ha pedig az ember még költözködésében is gátolva, korlátozva van, úgy tényleg nem más, mint egy gazdasági rendszer rabszolgája.

Folyt. köv.

HIREK.

Eljegyzés. Nagy István a helybeli kerékpáros zlj. őrmestere eljegyezte Tömördi Szabó Ilonkát Láziról. (Minden külön értesítés helyett.)

Esküvő. Kurucz Lajos takarékpénztári tisztviselő folyó hó 1-én a helybeli evang. templomban tartotta meg esküvőjét Csics Ilonka urleánnyal.

Kinevezés. A kormányzó Szenthe Lászlót, a salgótarjáni palackgyár igazgatóját m. kir. kormánytanácsossá nevezte ki. A legfelsőbb elismerés osztaltan örömet kellett várounkban, mert tehetséges és példátlan agitációs keresztény magyar hazafit ért. Szenthe László mint tüzer százados végigküzdte a háborút s a háborúból jött városunkba. E rövid idő alatt nemcsak az intelligencia, hanem a munkásság nagy része is vezérének tekintette. Különféle gazdasági és társadalmi egyesületnek ma is vezetője. Örömmel üdvözljük az új kormánytanácsost kinevezése alkalmából.

Képkiallítás. Folyó hó 8-án és 9-én Bátky József, Fájl Frigyes, Fájl Irén és Járóssy Gyula festőművészek a bányatárs. elemi iskola termében képkiallítást rendeznek. A művészek, akiknek tehetségét már nem kell külön méltatnunk a tarjániak előtt, igen hasznos szolgálatot tesznek ezzel a lépésükkel a magyar kultúra ügyének, mert remélhető, hogy képeiken keresztül sikerülni fog az eddig művészi kérdések felé nem elég nagy figyelemmel forduló tarjáni közönséget a műpártolók és érdeklődők közé vonniuk. Mi már csak ezért is nagy örömmel fogadjuk a fővárosi nivójúnak ígérkező kiállítást.

Mozi-hírek. Szombaton és vasárnap „A sátn birodalma” c. fantasztikus és jól végződő szép drámát mutatta be a mozi.

Hétfőn és kedden a „Cigány szerelem”, ez a színes, erőselekvényű film ment, majd utána az „Örök tél birodalma”-nak gyönyörű természeti képet bájtattak el a közönséget. Szerdán és csütörtökön a „Sikoly az éjszakában”, egy hatásos, Claude Farrère regénye után filmre írt szerelmi dráma került sorra, melyet az Etna kitérőéről készített pompás és megrázó felvételek követtek. Az új szezonban minden szombaton és vasárnap este az „OMKE” zereklara fog előadás alatt játszani, mely ujtás a közönségnél valószínűleg igen kedvező fogadtatásra fog találni.

Hirdetmény. Az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga Salgótarjáni Osztálya keretén belül létesített bolgár-kerítészet a Liga folyó évi június hó 26-án tartott választmányi gyűlés határozata szerint feloszlott. Miért is felhívjuk az érdekelteket, hogy a részleggyekek beízetelt összeget a befizetés helyén 1923. szeptember hó 1-étől, 1924. február hó 28-ig felvehetik. Az ezen idő alatt fel nem vett összegek az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga Salgótarjáni Osztálya javára élévülnek. Salgótarján, 1923. évi augusztus hó 28. Az elnökség.

A Karancsberényi Kőszénbánya R.-T. építkezése. A Duna Lloyd Bank érdekkörébe tartozó Karancsberényi Kőszénbánya R.-T. értesülésünk szerint megkezdte egy olyan hatalmas drótkötélpálya kiépítését, hogy ezzel az ujonnan megszerzett völgyfői telep a kőszénbánya drótkötél hálózatának göcpontjává lett.

Bányászsztrajk fenyeget? A bányamunkások szervezete a szeptemberi ruhasegély kiosztása miatt már-már sztrajkra: fenyegető mozgalmat indított meg. Az ezen ügyben a munkaadók és munkások képviselői közt Budapesten tartott egyezkedési tárgyalások még nem vezettek teljes sikerre, de remény van arra, hogy mindkét irányban igazságos megállapodásra sikerül jutni s így sikerülni fog elkerülni egy újabb bányász-

TÁRCA.

Pesti levél.

Az ország szívének hívtuk egykor, de rosszul tanultuk az iskolában. Pest nem az ország szíve! Sem multja, sem jelene nem predesztinálja erre. Egy minden magyarságából kivetkőzött város ez, mely ebben a megnyomorított hazában is tovább éli a maga külön, internacionalis életét.

Hazai históriánk nem ismert eddig oly helyzetet, mely kizökkenette volna ezt a fásult, dohos büntésket megszokott mili-cujéból. Ha voltak is szalmalángszerű fellobbanásai, hamarosan elhamvadtak s ma csak hűdérclényként kísért a multak emléke a szürke bérpaloták között. Arra volna hívva, hogy vezesse a vidéket, a falut, ahol békeséges magyar polgárok élnek, akik irányítást várnak és eszméket. De mind hiába! Pesten mindig, de ma fokozott mértékben a szélsőségek bizarr képe vibrál a szemek előtt. Egyik oldalon a nyomor kullog szomorúan, vagy vicsgorgó fogakkal a házereszek alatt, a másikon a jólét tobzódik kegyetlen kacajjal.

Pest csak nagy város akar lenni, semmi más. Magyarságából már régen kivetkőzött, vagy talán nem is volt soha magyar. A harború elején osztrák és német lófogódiszben úszott a város és mindenki németül racs-csolt. Azután volt olyan idő, mikor vad vörös rongyokba burkolták a királyszobrokat és a zászlószargón járta. Ma angol és francia zászlók diszítik az épületeket s a gallusok némes nyelve a divat. Tegnap még német generálisoknak adtak fáklýszénét, ma pedig amerikai missziók előtt tömjéneznek hajlongó derekú magyarok.

Hogy éreznék meg Pest az ország sorsát, mikor minden héten változik a hangulat? Hogy éretnék meg Erdély síró szavát, a késmárki szél örök keservét, vagy az Alföld délibábját, mikor oly hamar elfeledte a magyarság átbujdosott nappalait s keservesen átjédeztelt éjszakáit.

Itt nincs többé magyarság. Itt csak lakk-cipő van, cylinder, parfóm, limonádés, exotikus zene, mely elfelejtet minden keservet. A kávéházak és éttermek tükrei előtt dözsöl a jólét s a mulatókban reggelig húzza a cigány. Kivülről pedig a párás üvegablakokon át kiaszott szemmel és öklöbcsorított kézzel bámulja a mérhetetlen oyo-

mor az elegancia pazar játékszereit s az emberi hiúság ezernyi piperejét.

Porfelihoé vesző trónomládekók, elnémult csataterek, éjszakai revolvérfénys s szélszagatásunk emlékeit régen elfujt itt az internacionalizmus szele. Ma, midőn minden világ város magán akarja viselni nemzete lelkét, mikor mindenütt sötét erők kavarganak a fajok verében, hiába vár a vidék útmutatást Pestről.

Fővárosunk elvesztette vezető szerepét a magyarság előtt. A becsületes és magyar kultúráért komolyan munkálkodó vidéknek kell tehát átvennie az irányítást és népnevelést az internacionalizmus fekélyeiben szenvedő Pest helyett. Magyar fajunk jótulajdonosságait emelje ki és becsülje meg a vidék társadalmát. Fajunk erényeire, becsületére és függetlenségére tanítsa a népet a vidék tanítóssága s akkor nem kell irányítás Pestről, nem kell eszméáramlat az elbalknizálódott Babilonból.

Budapest csak érezze továbbra is jól magát, úgy, mintha az ország határain farsangi maskarák csapnának zajt és nem síró emberek.

De ne tanítsátok többé az iskolákban, hogy Pest az ország szíve! . . .

P. Gy.

sztrajkot, melynek az országra a mai nehéz gazdasági helyzetben súlyos következményei lehetnének.

A kisántant államai külföldi híradás szerint egymás között megakarják szüntetni a vízumkenyesszert és állítólag Magyarországot is hasonló intézkedésre hívják fel. Minket, kik a határszélen lakunk, élesen érdekel ez a híradás, melynek megvalósulása esetén a határt a rendőrségen kapott utlevél alapján minden cseh látómező nélkül szabadon átléphetők. Ha nagy könyvebbséget is jelentene ez az intézkedés az egymástól elszakítottakra, mi mégsem örülünk neki már most, mert ismerve a kisántantnak irántunk táplált érzelmeit, kételkedve fogadjuk a megvalósulása esetén bizonyán mindenfelé örömmel üdvözölt híradást.

Bezárták az üveggyárat. A legnagyobb sajnálattal vettük tudomásul, hogy a Salgótarjáni Palackgyár üzemét beszüntették. Esztendőök óta kénytelenek voltak a kütűnő szakmunkások napszámos munkát vállalni, vagy kívándorolni. Redukált üzemmel mostanáig mégis csak dolgozott a gyár. Mult héten azonban az igazgatóság elbocsátotta a munkásokat, amit azzal indokolt meg, hogy a horribilis anyagárak miatt képtelenek a palackgyártásra, mert a kész hazai üveg jóval többbe kerülne, mint az importált palack. A sok szakképzett munkás egy részét elsőrendű munkákra az itteni vállalatok alkalmazták. Más részük pedig kénytelen vándorbotot venni a kezébe, bizonytalanságban hagyva családját. A helyi igazgatóság jóakaratú azonban megnyilvánult a jelen esetben, amennyiben mindent elkövetett az elbocsátott munkások érdekében; továbbá, hogy lakásukban továbbra is meghagyta a szerencsétleneket, nem is szándéka a jövőben sem háborgatni.

Vasúti balesetek Romániában.

A vasúti balesetek Romániában napirenden vannak; emiatt a román sajtó állandóan élesen támadja a román államvasutak igazgatóságát. Ezekre a támadásokra Constantinescu, az államvasutak vezérigazgatója azt jegyezte meg, hogy a román vasutak elérték teljesítőképességüknek legmagasabb fokát és ehhez a sűrű élénk forgalomhoz képest a vasúti balesetek jóval alatta maradnak a Franciaországban, Angliában és Németországban előforduló baleseteknek. Megnehezíti a helyzetet, hogy 14.000 kilométer meghaladó vasúthálózatát egyvágányú, a személynél nincs kellően kiképezve és az átvett vasutak személyzetéből csak kevésbé értékes elemek maradtak az országban.

Versenylövészet. A „Salgótarjáni Polgári Lövészegyesület” folyó évi szeptember hó 9-én délután fél 3 órakor az etesi lötéren versenylövészetet tart, melynek sorrendje a következő: 1. Versenylövészet fél 3—5 óráig. 2. Versenylövészet fél 5—7 óráig. 3. Hangverseny, velencei est. 4. Tánc. Beleptidj: személyi jegy 500 kor., családijegy (3 személyig) 1000 korona. A villamos a bányai igazgatósági épülettől délután 1 órától az etesi lötéreig, óránként közlekedik mindkét irányban. A nagysikerűnek ígérkező ünnepségre a rendezősek a következő előkelőséget várja: Wolf Károlyt, Tormay Cecilt, Sztranyavszky főispánt, Paczolay főügyészt, a Szemere Társaság, Turán Szóvetség s a Move. kiküldöttjeit.

A kisállomáson levő illemhely karbantartására több gondot fordíthatna a Máv. ottani kirendeltsége. A szobor háttérének nem fel meg a piszkos és büzös sarok, de meg egészségi szempontból is rendkívül veszélyes egy ilyen helynek elhanyagolása.

Kérelem. A kisterenyei állomás, mint gőcpont nagyon forgalmas. Ilyen helyen különösen fontos, hogy a kellő szigorúsággal ellenőrizték a várótermek közönségét. Az I—II. osztályú váróterem pl. annyira zsúfolt, a közönség oly kíméletlen, hogy sokszor félve húzódik meg a sarokban, nekinek jegye után tényleg ott volna a helye. Nagyon kérjük az igen t. állomásfőnökséget, hogy segítsen a lehetetlen állapotot, vizsgálta meg a jegyeket s. kényszerítse a tisztesség és csend betartására azokat, akik ezt otthon meg nem tanulták.

Egy utas.

A határszéli állatforgalom szabályozása. A folyó évi augusztus hó 11-én kelt 8316 sz. m. kir. földművelésügyi miniszteri rendelet szerint lovak, szamarak, öszvérek és szarvasmarhák a határtól tul gazdasági munkák elvégzésére, vagy fuvarozásra csak úgy bocsáthatók, ha a tartózkodásra illetékes községi előjáróság által marhalevéllal és a nevezett rendeletben előírt határszéli áthajtási igazolvánnyal ellátottak. Minden ilyen igazolvány az állatok megvizsgálása után a járási (városi) m. kir. állatorvos által láttaozando és 30 napi érvénnyel bír, mely idő leteltével új igazolvány váltandó és 6 naponként a községi előjáróság által megújítandó. A közsegek tartóznak gondoskodni, hogy ezen állatok a rendeletben előírt módon megjelöltsenek. Ezen igazolványokat a határellenőrző közsegek megvizsgálják. Fuvarozás céljából állatok csak az illetékes f. foku hatóság engedélyével kerülhetnek határszéli forgalomba, sertések, juhok, kecskék csak földművelésügyi miniszteri engedély alapján hajthatók át.

A Budapesti Szent Istvánkor megtartott országos ebkiállításán Kún Bertalané ismét igen szép eredménnyel szerepelt magyar juhászokjával. „Vacak” nevű puli, mely már eddig is több első díjat nyert, most ismét, úgy a nyílt mint a hazai-versenyben I. díjat és aranyplakettet, „Gavalér” nevű puli pedig kezdő osztályban I., hazai osztályban II., nyílt osztályban II. díjat kapott, azonkívül még egy ezüst plakettet.

Nagy áruvásár az Iparcsarnokban. Aki vásáru, mezőgazdasági gép, malomberendezési, háztartási, elektrotechnikai, butor- és lakáshereendezési szükségletét be akarja szerezni, ne mulassza el megtekinteni a nagyszabású, jubiláris, országos iparkiállítást, a budapesti városligeti iparcsarnokban. Nyitva szeptember közepéig.

Csonka Magyarország nem ország! Egész Magyarország mennyország!

HETI KRÓNIKA.

Belföldi hírek.

A parlamentben megalakult Gömbös Gyula vezetése mellett a fajvédők csoportja, amely a kormány megbuktatására törekszik. — A ker. szocialista szakszervezetek ragaszkodnak az index rendszerhez. — A miniszterelnök Genfbe utazik, hogy a kisántant képviselőivel tárgyaljon. — Horthy Miklós Karcagon négy polgárt íktatott vítezi telekre. — A pécsi 69. gy. e. hódoló iratot küldött Hindenburgnak, az ezred tulajdonosának, aki azt meleg hangú levélben köszönte meg. — Az uzsorabíróság megkezdte működését s ügylátszik az igazi büñösökről ismét ellelrelődik a figyelem. Az első ítélet szerint egy pincért, mert 26 korona borralalót vont le, egy havi fogházra ítélt a bíróság, a másik büntetés egy öreg házmesternét sujt, mert több kapupénzt követelt, mint amennyi meg van engedve. Ha így megy, az igazi árdrágitók ügylátszik ismét nyugodtan dolgozhatnak. — Dr. Szmracsányi Lajos egri érsek aug. 28-án tartotta aranymiséjét. Jelenleg 73 éves. 50 évvel ezelőtt szentelték pappá. — Bangha Béla Rómába távozott bizonytalan időre. Tiszteelői és barátai meleg ünneplésben részesítették. — A kormány feloszlatta az ébredő magyarok egyesületét, állítólagos önkényes hadseregtoborzás miatt. — Gr. Bethlen miniszterelnök kíséretével Genfbe utazott. — A kisántant súlyos feltételekhez köti a kölcsön megadását.

Külföldi hírek.

Oroszországban hánjeresztő módon végeztek ki 1200 papot a bolsevikiek. — A csehszlovákiai kath. üldözés után, amelynek kíméletlensége tiltakozásra késztette a magyar katolikusokat, amikor u. i. Apponyi Albert gróf elnöklésével tiltakoztak ez ellen, most Jugoszláviában teszik lehetetlenné a kath. szerzetek, zárdák, iskolák, plébániák működését. — Rumi olasz mérnök cónói villájába egy éjjel hatalmas sas repült be

az ablakon s meglátáda a mérnököt. Birokra kelet, végre a több sebből vérző mérnöknek sikerült megfojtani a sást, melynek szárnyai kiterjedve elérték a 3 métert. — Wehning riedejaneirói egyetemi tanár új gyógyszerrel talált fel a tuberkulózis ellen. Szentácios eredménnyel mutatta be a professzor találmányát. — Szeptember 1-én Erdélyben megszunik a magyar iskola. — Jugoszláviában tetőfokát érte el az államkrízis — Mussolini Fiume annektálásával fenyegetti a délszláv államot. — Radics Olaszországban tartózkodik. A hadsereg nagyrésze György herceg háttamögött áll. — Daszkalov volt pragai bolgar követet Prágában agyonlőtték. — Az osztrák devizaközpont megszunik. — Schöber bécsi rendőrfőnök nagy nemzetközi rendő kongresszust hívott össze szeptember 3-ára. — Európa éhezik, Amerika feldoklik a gabona bőségétől. — Cerra olasz vasúti állomás az Etna-árgujabb kitérese alkalmával teljesen elpusztult. Castiglione állomást szintén elöntötték a láva-folyamok. — Az olaszok megszállották Korfu szigetét, ami a népszövetség előtt óriási felhaborodást keltett. — Borzalmas földrengés pusztította el Jokohamát és Tokió japán kikötő nagy részét. Száz ezer ember pusztult el. Tokió lángokban áll. — Gömör-Nógrád vármegyében nagy hadgyakorlatot tartanak a csehek.

SPORT.

S. B. T. C. — Gyöngyösi A. C.
2:0 (0:0).

Az erősnek s izgalmasnak ígérkezett mérkőzés csak részben vált be. Gyöngyös, mely az elmúlt hetekben nagyon szép eredményeket ért el, kissé csalódást keltett. A csatársora, mely igen jó erőkből áll, nem bírja a tempót s főleg egyéni próbálkozásokra fektette a fősúlyt. E próbálkozások mind meddők maradtak, melynek azonban legfőbb oka a ma jól dolgozó Szabó-Pers háttvéd-pár munkája volt. Minden helyzetben, ha szükség volt rá, biztosan mentettek. Gyöngyös kezd erős iramban, mit lassan átvesz a tarjáni csapat is. Bár Gyöngyös a többet támadó fél, mégis a SBTC. teremt meleg helyzeteket az ellenfél kapuja előtt. Lassan, de észrevehetően csökken Gyöngyös irama s állandó tarjáni fölény kezd mutatkozni — eredmény nélkül. A II.-ik felidőben Tarján erőteljes támadásba fog s egy kornorból kifolyólag már hálóban a labda, mit offside címen a bíró nem ítélt meg. Egy egy lerohanás Gyöngyös részéről teszi változatossá a küzdelmet, azonban Tarján eredményt forszíroz, melyet Paál labdájával el is ér, mert headshot Gyöngyös bekkje kézzel leütö. Rövid változtatás játék után Gaál közvetlen-közről löött labdáját a kapus már gólból huzza ki, mit a bíró meg is ítélt. Tarján támadásával ér véget a játék. A tarjáni csapat mutatott szép játéka reményt kelthet a további küzdelemhez, azonban ova intjük a csapatot, mert egy-egy szép mérkőzése után sokszor láttunk tőle nyatra játékokat is. Bíró: Kandó. Jól bíraskodott egy-két kisebb hibától eltekintve.

PYRAM

bőven csernobás, terpenindus, a békebeli is jobb minőségben készülő kiváló tisztító és konserváló hatással bíró cipőkrém.

BENES TESTVÉREK
VEGYÉSZETI GYÁR R.-T., GYŐR.

H. A. C. — H. V. S. E. 2:0.

A HAC. favoritként indult s győzött is.

Forgáchi FC. — Füleki MTE. 1:0.

Forgácsi lelkes csapata biztosan győzte le a SSE-t verő Füleket.

S. S. E. — J. T. C. mérkőzést közös megállapodással később játszik le.

Ba. S. E. — P. B. S. E. Bár Baglyas megjelent a pályán, Palfalva a meg nem kapott sorsolásokra való hivatkozással nem volt hajlandó játszani.

Budapesti hírek: FTC, UTE, MTK, főlegesen győztek le az eddig szépen szereplő UTSE-t (4:0), az MTK-t verő VAC-ot (4:0), illetve a „33” FC-t (4:1 re). A Pannónia negyese a svájci Comó tavon rendezett Európa-evező bajnokságában a III-ik lett. A MAFC. erdélyi turánján Sipos a 100 m. melluszásban 1 p. 15 mp. alatt világrekordot állított fel, most már csak a román atl. szövetségen áll, akceptálja-e az olimpiai szövetség.

Szeptember hó 9-ikére kisorsolt bajnoki mérkőzések.

(Előállóak pályaválasztók):

H. V. S. E. — S. S. E.

P. B. S. E. — J. T. C.

S. B. T. C. — Ba. S. E.

Gy. A. K. — H. A. C.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

H. I. — Amerika. Eljutott hát a régi, csonka öháznak szava az új hazába is. Nagyon örülünk, hogy bár a nagy óceán köztünk van, a kinti magyarok lelke néha visszaér megpihenni a régi szülőföldre. De ha még oly intenzíven éreznék, hogy sir utánuk a kiaszott magyar ugar, ha az amerikai magyarok lelkében felütné fejét a magyar március, mely hazafiakat hív és vár, akkor, hej, akkor de nagy lenne a vándorlás — hazafele. Igen! Mert minden magyarra szüksége van az öháznak. Minden magyarra, aki pénzzel, ésszel, karral, szívvél dolgozni tudna az új ezereztendőért. Ezt gondoljátok meg amerikai magyarok...

R. P. — Hatvan. Ugy van! Mi is éreznék, minden igaz magyarral együtt, hogy esztendőök óta tékozlunk. S legnagyobbhat tékozlunk: a magyar idealizmust. Elettünk nagy része az eszénység elvesztegetett tiszta magyar aranyfedezete helyett, csak puffogó szavak papirrongyokra felváltott hazugságaival táplálkozik. Állig van magyar toll, melyben a magyar föld tiszta zenéje pengene, állig van dal, melyben a magyar szív érzesei adnának visszhangot. De hiszszük, hogy még vagyunk egypáran magyarok és vannak, kik hallgatnak ránk és jönnek utánunk. Ezeknek a magyarsága lesz az a kovász, mely dagasztani fogja az egész poshadt tömeget s akkor hiszszük, hogy lesz még kikelet, lesz még magyar dal s magyar idealizmus.

Dr. K. L. — Budapest. Gondolatban régi hívünket örömmel üdvözlöljük! Azt írja: reggen hiányzott az a tiszta csengésű hang, melyet a munka vall magáénak, a csonka ország egyik legnagyobb munkásfészekében. Igaza van, tiszta csengésű a hangunk, mentes minden párt és egyéni politikától. Egy programunk van! Salgótarján dolgozó társadalmának szócsove akarunk lenni, azé a dolgozó társadalomé, amely ma az ország legnagyobb támasza s amelynek igen nagy szüksége van olyan becsületes, tiszta hangra, mint amilyen a miénk.

Tulipán. Helyesen gondolkozik. Az emberiség legnagyobb arányú mozgalmái: a fajok harca. Ez a harc most a nagy háború után még erősebb, mint volt azelőtt. Az emberiség e nagy harc érdekében félretolja útjából a legnagyobb szociális küzdelmeket,

mert minden célját a faj küzdelmének helyezi alá. Ma a faji küzdelem legerősebb harcosai, tankjai, és negyvenkettes ágyúai az újságok, illetőleg az irodalom. Ezért kell felkarolnunk nemes intencióktól vezettet újságjainkat. Ezért kell megbecsülnünk irodalmunkat, mert ez a mi legfontosabb nemzet-összetartó kapcsunk, tiszta fajisága pedig a legelső nemzeti érdekünk. Ezen az öntudatos alapon küzdünk mi is és hiszszük, hogy a magyarok Istene megáldja munkánkat.

Új Nemzedék. Az elszakított, rom-Magyarország valóban új nemzedéket vár. Vagy ha nem is lehetséges ez, legalább lélekben megújodott nemzedéket kíván. Tudjuk mindannyian, hogy apáink a rájuk bízott hazai örökséggel rosszul sáfárgodtak. Gögös mámorral tékozlottak el a magyarságot mindenütt, ahol védeni, oltalmazni kellett volna.

Azért kell az új nemzedéknek jóvátenni az apák bűneit. Éberen kell örködnünk azokon az örökségeken, ahová a megújított magyar élet állított bennünket. Akiknek kalapács, vagy csákány a szerszáma, azzal vigyázz a magyar jövőre. Akinek toll a fegyvere, azon keresztül kell, hogy öntse a magyarságra a diadalmas világnézet győzelmi énekeit. Minden jó magyar megtalálja a helyet az új ezereztendő építőmunkájánál, mert e keserűséggel telt napokban mindannyiunknak tudni kell, hogy aki nem dolgozik — az áruló.

APRÓHIRDETÉSEK.

Némi hozománnyal és kelengyével, a háztartásunk minden ágazatához értő 39 éves gyermektelen iparos özvegye férjhez menne alacsony alkalmazott vagy jobb mesteremberhez. Elvált vagy özvegy, 1-2 gyermek nem akadály. Teljes című levelek kéretnek e lap kiadóhivatalába „Hű feleség” jellegére.

Zongoratanítást vállal r. k. segédkantort. Értekezni lehet **Lóser László** igazgatótanítónál (Iskola-u.) 3-2

Mielőtt lakását elrequirálnák, adja ki **igényjogosultnak.** — Keresek **egy szoba-konyhát, esetleg butorozva.** Minden elfogadható árat fizetek. — **Közvetítőknék** magas jutalom. **Cím leadható** d. e. 8-1/2-ig városháza pénztárban.

Vigyázzon a szemére! Ha nem jól lát és **szakszerű jó szemüveget akar,** akkor keresse fel Budapest **Barna Andor** látászer-specialistát VII. ker. Izabella-u. 11. a „Magyar Színház”-zal szemben. Minden munka megvárható. Postai szétküldés naponta. **Gyári árak.** 10-5

A főherceg, akit elnyelt a tenger. A Habsburg-család sötét tragédiáinak egyik legerősebbike: János Szalvátor főhercegnek, (rangjáról való lemondása után Orih Jánosnak) titokzatos története. A főherceg, aki nem tudott beleilleszkedni a bécsi Burg hagyományába és szíve szerelmével tengerre száll, hogy aztán nyomtalanul eltűnjön, a nagy óceánon... **A Bécsi titkos levéltárak eddig még a nyilvánosságra nem került okmányai és Orth János felesége, Stübel Mici nővérének naplója** kerülnek a nyilvánosság elé, abban a főherceg életének és halálának szenzációs és hiteles történetét magában foglaló cikksorozatban, amelynek közlését, a világsajtó legnevezetesebb orgánumaival egyidejűleg, a „Pesti Hírlap” szeptember 8-iki számában kezd meg s amelyre felhívjuk olvasóink figyelmét.

ABADIE
valódi francia szivarka-hüvely.

„TURUL”-nyomda, Salgótarján.

UNGHVÁRY LÁSZLÓ

FÉLE

FAISKOLA, SZŐLŐ ÉS BORGAZDASÁGI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

CZEGLÉD

Szállít októbertől-áprilisig
mindennemű gyümölcsöt, diófát, dísz-
csorjót, rózsát, évelővirágnövényeket,
gyökereket és sima szőlővesszőt stb.

Tajkerteseti iroda és személyes
megrendelések elintézési helye

BUDAPESTEN:

IV. KERÜLET FERENCIEK-TERE 3. SZ.
FÉLEMELET 14.

TELEFONSZÁM: HUSZEZER-57.

Kérje nagy képes árjegyzékünket!

6-21

Értesítés!

Tisztelettel hozom a m. t. közönség
szíves tudomására, hogy Salgótarjánban
Uri-utca 632. szám alatt Mozgósínpálya
mögött, Tihanyi Sándor műterménél

kárpitos és díszítő

műhelyt nyitottam.

Elvállalok minden e szakmában vágó
munkát u. m. divány, matrac, cheslon,
paplan, salon garnitúra és bőrbutorok
javítását és készítését, valamint függöny
felrakásokat a modern kor legkénye-
sebb ízlésének megfelelően.

Kívánatra vidékre is megyek.
Javítások gyorsan és pontosan eszko-
zoltatnak a legutányosabb árak mellett.
Szíves támogatást kér tisztelettel!

Málovits Gyula,
kárpitos és díszítő.

Jó házból való fiu
tanulónak felvétetik.

Nem marad jelszó

a többtermelés

ha a Hatvani Növény-nemesítő R.-T.

eredeti hatvani
nemesített őszi-
buza és rozs

vetőmagját veti, mert azok tapasztalat szerint kat. holdanként 150-400 kg. terméstopplettet biztosítanak.
Rendelje meg az őszi vetőmagot azonnal az egyedárusító

MAGYAR MAGTNYÉSZTÉSI

R.-T.-nál, Budapest, Szép-u. 1.

Telefon: 66-53, 54. Sürgőncim: Granarium.

Ugyanott sajáttenyésztésű és szavatoltan fajtiszt, jó csiraképességű gazdasági, konyhakerti és virágmagvak.

Árjegyzék ingyen!